

Kuntakenttä ja kokemuksia aluekehityksestä

Hiippakuntaforum 4.5.2024

Pispalan kirkko Pispalan valtatie 16, Tampere

Mikä kuntia ajaa kehittymään
alueellisesti?

Eurojen muutos - työikäiset

Kysyntä ja tarjonta – työikäiset → hintojen nousu?

Kuntien keskinäinen skaba – tasaus – osa rakentaa ja panostaa, osalla käyttöömaisuus happanee – sote-kiinteistöt

Tehottomuus palveluiden järjestämisessä

Aineisto Timo Aron & Eero Laesterän EVP-indeksi-julkaisusta

DEMOGRAFINEN

NELOSKIERRE

on otettava huomioon kaikkialla!

MUUTTOLIIKE

- **KESKITTÄVÄ, VALIKOIVA JA POLARISOVA**

MUUTTOLIIKE Muuttoliike lisää lähtö- ja tuloalueiden välisiä eroja, sillä muuttajissa ovat yliedustettu- ja nuoret ja nuoret aikuiset, työlliset ja koulutetut. Lisäksi maahanmuuttajien muutot keskittymishakuisempia kuin kantaväeställä.

SYNTYVYYS

- **LASTEN MÄÄRÄN VÄHENEMINEN JA SYNTYVYYDEN ALENEMINEN**

Alle 15-vuotiaiden määrä on vähentynyt vuodesta 2015 alkaen, syntyneiden lasten määrä oli vuonna 2022 alhaisempi kuin kertaakaan 1860-luvun jälkeen ja kokonaisuudessaan tilastohistorian heikoin.

- Vuonna 2023 oli 27 kunta, joissa syntyvyys ylitti kuolleisuuden

IÄKKÄÄT

- **IÄKKÄIDEN MÄÄRÄN**

NOPEA KASVU Yli 75-vuotiaiden määrä 2–3 kertaistuu alueesta riippuen vuoteen 2040 mennessä, samalla väestön elinajanodote kasvaa noin 4–5 vuodella.

TYÖIKÄISET

- **TYÖIKÄISEN VÄESTÖN MÄÄRÄN VÄHENEMINEN**

Työikäisen väestön määrä väheni noin 130 000 henkilöllä vuosina 2010–2022. Tilanne voi tasapainottua lisääntyneen maahanmuuton ansiosta 2020- ja 2030-luvuilla, mutta se voi tapahtua alueellisesti epätasapainoisella tavalla.

Kunnan koko ja muutos

	2010-2023	2023-2030
Kasvussa	65	49
Taantumassa	228	244
Alenema kpl	-210 759	-138 955
Kasvu kpl	437 501	127 390
Kasvukunnissa asukkaita	3 675 395	3 912 679
Taantuvissa kunnissa asukkaita	1 898 616	1 633 336

- Vuoden 2023 lopussa kuudessa kunnassa on alle 1.000 asukasta.
- Kasvu keskittyy yhä vähälukuisempaan kuntajoukkoon.
- Puolessa kunnista on vähemmän asukkaita kuin Pälkäneellä – alle 6.331.

Sijointus	Asukasluku 2023	Sijointus	Asukasluku 2023
293 Lestijärvi	682	1 Helsinki	674 963
292 Luhanka	701	2 Espoo	314 152
291 Pelkosenniemi	911	3 Tampere	255 066
290 Hailuoto	948	4 Vantaa	247 447
289 Kustavi	949	5 Oulu	214 651
288 Savukoski	978	6 Turku	201 889
287 Halsua	1 013	7 Jyväskylä	147 821
286 Kivijärvi	1 032	8 Kuopio	124 011
285 Merijärvi	1 055	9 Lahti	120 700
284 Utsjoki	1 142	10 Pori	83 117
283 Ristijärvi	1 162	11 Kouvola	78 876
282 Kyyjärvi	1 174	12 Joensuu	78 060
281 Karijoki	1 188	13 Lappeenranta	73 016
280 Kaskinen	1 208	14 Vaasa	68 969
279 Kannonkoski	1 216	15 Hämeenlinna	68 303
278 Siikainen	1 284	16 Seinäjoki	66 157
277 Oripää	1 316	17 Rovaniemi	65 285
276 Enonkoski	1 321	18 Mikkeli	51 916
275 Tervo	1 410	19 Porvoo	51 293
274 Rautavaara	1 425	20 Salo	51 097
		Mediaani: Pälkäne	6 331

Miltä hyvinvointialueiden väestökehitys näyttää?

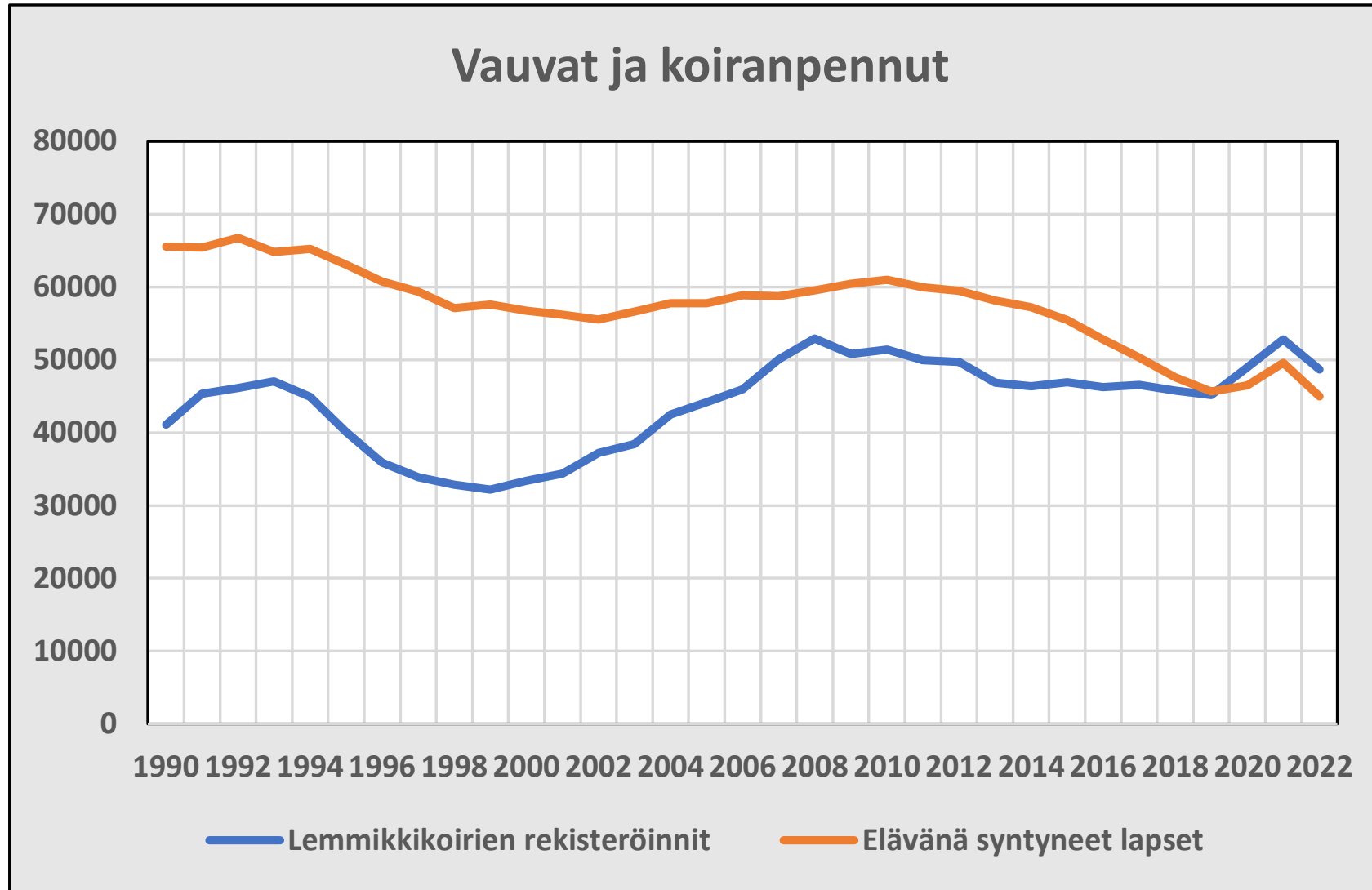
Väestö	2022	2023e	2024e	2025e	2026e	2027e	2028e	2029e	2030e	2010-22	2022-30
Varsinais-Suomi	485 567	490 790	489 365	491 344	493 396	495 487	497 594	499 676	501 704	20 384	16 137
Satakunta	212 556	211 754	209 788	208 420	207 077	205 746	204 434	203 126	201 807	-13 206	-10 749
Kanta-Häme	169 537	169 575	168 339	167 773	167 229	166 693	166 168	165 663	165 160	-5 018	-4 377
Pirkanmaa	532 671	539 339	539 482	542 764	545 990	549 118	552 162	555 100	557 892	40 925	25 221
Päijät-Häme	204 528	204 495	203 496	202 987	202 495	202 007	201 522	201 040	200 542	-4 249	-3 986
Kymenlaakso	159 488	158 636	156 834	155 593	154 402	153 256	152 144	151 059	149 985	-15 889	-9 503
Etelä-Karjala	125 353	125 190	124 012	123 374	122 759	122 165	121 584	121 015	120 447	-7 546	-4 906
Etelä-Savo	130 451	129 896	127 582	126 230	124 923	123 651	122 412	121 201	120 008	-15 715	-10 443
Pohjois-Savo	247 689	248 176	246 500	245 902	245 306	244 699	244 076	243 428	242 736	-5 648	-4 953
Pohjois-Karjala	162 540	162 312	161 141	160 479	159 844	159 218	158 593	157 971	157 337	-7 238	-5 203
Keski-Suomi	272 437	273 319	272 332	272 243	272 126	271 985	271 808	271 593	271 315	1 354	-1 122
Etelä-Pohjanmaa	190 774	190 543	188 897	187 968	187 039	186 097	185 137	184 172	183 176	-7 695	-7 598
Pohjanmaa	176 323	177 605	176 638	176 793	176 938	177 075	177 200	177 315	177 410	3 342	1 087
Keski-Pohjanmaa	67 805	67 742	67 514	67 348	67 171	66 981	66 770	66 544	66 302	-516	-1 503
Pohjois-Pohjanmaa	416 543	418 212	418 099	418 727	419 280	419 746	420 151	420 486	420 728	18 208	4 185
Kainuu	70 521	70 149	69 190	68 541	67 908	67 277	66 657	66 048	65 446	-8 182	-5 075
Lappi	175 795	176 134	174 626	174 056	173 494	172 920	172 330	171 725	171 100	-7 693	-4 695
Helsinki	664 028	674 963	678 985	686 541	694 072	701 537	708 907	716 144	723 188	75 479	59 160
Vantaa+Kerava	280 495	285 674	288 183	292 053	295 918	299 763	303 575	307 346	311 064	46 158	30 569
Länsi-Uusimaa	486 346	495 107	496 579	501 571	506 499	511 358	516 168	520 889	525 511	57 707	39 165
Itä-Uusimaa	98 972	98 990	100 009	100 493	100 963	101 420	101 862	102 288	102 700	4 590	3 728
Keski-Uusimaa	203 192	205 410	206 097	207 505	208 903	210 266	211 595	212 907	214 204	16 790	11 012
Manner-Suomi	5 533 611	5 574 011	5 563 687	5 578 704	5 593 732	5 608 464	5 622 849	5 636 737	5 649 762	186 342	116 151

Muutos 2023-2030	0-v	1-5 v.	6-v.	7-12-v.	13-15-v.	16-18-v.	19-23-v.	24-64-v.	65-74-v.	75-84-v.	Yli 84-v.	Yhteensä	Med123	Med130
Varsinais-Suomi	868	1 989	-8	-4 361	-1 542	554	1 151	909	-1 571	8 712	4 212	10 914	43	44
Satakunta	104	-66	-245	-3 283	-1 075	-540	-64	-7 965	-2 908	4 140	1 953	-9 947	48	50
Kanta-Häme	132	-40	-153	-2 428	-1 197	-688	-41	-5 209	-507	4 044	1 671	-4 415	47	50
Pirkanmaa	1 008	2 815	166	-5 939	-1 949	542	2 254	5 853	-814	9 941	4 675	18 553	41	43
Päijät-Häme	164	25	-108	-2 490	-1 025	-569	267	-5 527	-1 870	4 608	2 574	-3 953	48	50
Kymenlaakso	151	-163	-138	-2 424	-909	-404	-235	-7 500	-1 618	3 025	1 565	-8 651	50	52
Etelä-Karjala	155	220	-119	-1 883	-572	-162	-392	-4 117	-1 395	2 488	1 034	-4 743	49	50
Etelä-Savo	16	-162	-148	-1 988	-619	-447	-256	-8 139	-2 239	3 099	995	-9 888	54	55
Pohjois-Savo	254	217	-135	-3 134	-990	-262	-113	-7 479	-2 086	6 582	1 707	-5 440	46	47
Pohjois-Karjala	227	332	-95	-2 461	-678	-102	-428	-4 994	-2 446	4 404	1 266	-4 975	47	48
Keski-Suomi	331	613	-103	-4 417	-1 594	-26	984	-4 322	-1 424	5 660	2 294	-2 004	43	45
Etelä-Pohjanmaa	112	-138	-267	-3 339	-1 036	-323	50	-6 492	-2 115	4 883	1 298	-7 367	46	48
Pohjanmaa	202	362	-92	-1 922	-783	227	603	-1 520	-1 553	2 731	1 550	-195	42	43
Keski-Pohjanmaa	46	-54	-83	-1 171	-300	84	221	-1 452	-716	1 355	630	-1 440	43	45
Pohjois-Pohjanmaa	735	1 181	-299	-7 441	-3 089	-378	1 431	-2 033	-984	10 264	3 129	2 516	40	42
Kainuu	46	-108	-91	-1 212	-492	-198	15	-4 278	-1 147	2 165	597	-4 703	51	52
Lappi	113	188	-64	-2 295	-1 081	32	598	-6 244	-1 834	4 767	787	-5 034	47	47
Helsinki	1 608	5 390	587	-2 356	481	3 313	8 383	13 867	4 503	7 008	5 441	48 225	38	39
Vantaa+Kerava	736	3 107	402	-679	-310	594	3 194	9 127	2 190	3 816	3 214	25 390	38	39
Länsi-Uusimaa	1 065	4 528	527	-3 311	-1 858	-71	4 067	9 794	3 312	6 998	5 351	30 404	40	41
Itä-Uusimaa	187	384	33	-979	-402	-52	646	235	608	1 862	1 188	3 710	46	47
Keski-Uusimaa	324	1 060	73	-2 001	-1 172	-360	760	1 147	1 822	4 864	2 276	8 794	43	44
Manner-Suomi	8 583	21 680	-358	-61 514	-22 195	764	23 097	-36 338	-14 793	107 418	49 407	75 751	43	44

Muutos 2023-30	0-v	1-5 v.	6-v.	7-12-v.	13-15-v.	16-18-v.	19-23-v.	24-64-v.	65-74-v.	75-84-v.	Yli 84-v.	Yhteensä	Prosenttia
Akaa	-2	-9	-11	-318	-147	-126	35	-300	-147	429	143	-454	-3 %
Hämeenkyrö	-1	-30	-26	-234	-33	8	-36	-281	15	242	97	-280	-3 %
Ikaalinen	12	3	-32	-177	-35	-34	-3	-327	-176	163	84	-521	-8 %
Juupajoki	0	-0	-3	-46	-22	-0	2	-78	-74	46	4	-172	-10 %
Kangasala	54	225	15	-393	-122	-100	70	591	172	563	334	1 407	4 %
Kihniö	0	-11	-0	-53	-15	11	-8	-193	-40	57	7	-246	-14 %
Kuhmoinen	-1	-5	2	-20	-8	-23	6	-82	-67	31	12	-154	-7 %
Lempäälä	56	185	38	-325	-207	-44	232	848	136	489	231	1 640	7 %
Mänttä-Vilppula	13	-27	-9	-157	-87	-53	-28	-601	-375	293	49	-981	-10 %
Nokia	72	171	17	-401	-271	-96	218	932	16	832	309	1 798	5 %
Orivesi	-1	-10	-8	-148	-73	-62	27	-329	-75	164	91	-424	-5 %
Parkano	1	-6	-2	-77	-36	-31	19	-304	-177	150	91	-373	-6 %
Pirkkala	46	195	-6	-378	-57	17	89	346	175	173	255	855	4 %
Punkalaidun	3	-4	-2	-26	-18	-24	-3	-178	-80	53	-6	-284	-11 %
Pälkäne	5	8	8	-67	-60	-48	-19	-221	-16	119	53	-240	-4 %
Ruovesi	-5	-13	-9	-53	-20	-39	-12	-262	-117	95	1	-432	-11 %
Sastamala	19	14	-30	-385	-139	-102	24	-996	-313	637	189	-1 083	-5 %
Tampere	694	2 058	222	-1 485	-61	1 347	1 365	8 119	603	4 009	2 135	19 006	8 %
Urjala	-3	11	-2	-64	-31	-41	4	-191	-65	101	30	-251	-5 %
Valkeakoski	15	1	0	-341	-208	17	127	-415	-339	416	248	-478	-2 %
Vesilahti	5	6	-6	-109	-44	-20	11	7	46	85	28	9	0 %
Virrat	-2	-44	-8	-97	-49	-21	-16	-382	-175	194	-1	-602	-9 %
Ylöjärvi	27	96	19	-587	-206	8	152	150	258	600	293	811	2 %
Pirkanmaa	1 008	2 815	166	-5 939	-1 949	542	2 254	5 853	-814	9 941	4 675	18 553	3 %

Muutos 2023-30	0-v	1-5 v.	6-v.	7-12-v.	13-15-v.	16-18-v.	19-23-v.	24-64-v.	65-74-v.	75-84-v.	Yli 84-v.	Yhteensä	Prosenttia
Forssa	9	-41	-15	-182	-105	-100	-133	-758	-288	422	196	-995	-6 %
Hattula	7	-54	-40	-217	-42	-61	-2	-425	-24	133	135	-590	-6 %
Hausjärvi	2	-4	-6	-199	-91	-46	-15	-456	17	213	53	-532	-7 %
Humppila	-4	-7	-4	-27	-24	-11	7	-156	-46	102	11	-158	-7 %
Hämeenlinna	62	5	-54	-866	-275	-37	25	-1 300	-53	1 517	754	-220	0 %
Janakkala	11	59	-1	-138	-131	-107	64	-388	-2	292	182	-160	-1 %
Jokioinen	-7	-25	1	-90	-62	-34	-19	-231	-84	173	21	-358	-7 %
Loppi	6	-8	-18	-150	-97	-55	-51	-317	29	146	80	-436	-6 %
Riihimäki	30	40	-18	-462	-272	-174	109	-676	-33	756	216	-483	-2 %
Tammela	7	-14	1	-65	-74	-44	-17	-368	2	190	16	-365	-6 %
Ypäjä	8	9	1	-32	-24	-19	-10	-134	-25	101	7	-117	-5 %
Kanta-Häme	132	-40	-153	-2 428	-1 197	-688	-41	-5 209	-507	4 044	1 671	-4 415	-3 %

Lähde: Tilastokeskus, väestö; syntyneet: Suomen Kennelliitto,
jalostustietojärjestelmä

ALUEIDEN VÄLISISSÄ EROISSA KAKSI PERUSLÄHTÖKOHTAA

EROT OVAT SUHTEELLISEN PYSYVIÄ

Alueelliset erot ovat muodostuneet elinkeino- ja toimialarakenteen muutosten ja alueellisen työnjaon seurauksena vuosikymmenien kehityksen aikana.

Polkuriippuvuuden käsitteellä tarkoitetaan ilmiötä, jonka mukaan edellisillä tapahtumilla on vaikutus tuleviin valintoihin ja tapahtumiin. Taloutteen polkuriippuvuus aiheuttaa epärationaalisia ilmiöitä, jotka vaikuttavat kuluttajakäyttäytymiseen, innovaatioiden kehitykseen ja yritysten toimintaan.

KEHITYKSELLÄ ON VAHVA POLKURIIPPUUUS

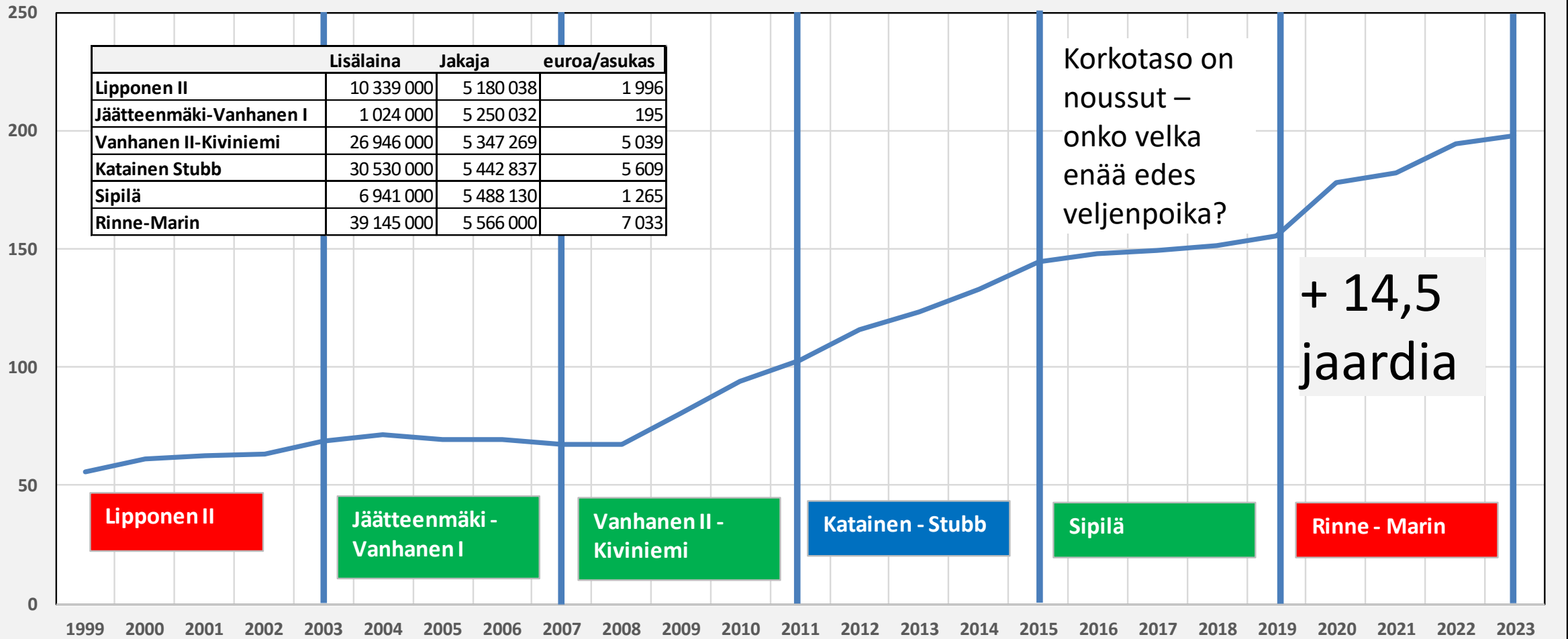
Aluekehitys on luonteeltaan keskittävää ja lukkiutuvaa, jossa kehitys kerran liikkeelle lähtiessään joko vahvistaa tai heikentää itse itseään sekä luo polkuriippuvuutta. Aiemmin tapahtunut kehitys heijastuu nykyiseen ja tulevaan kehitykseen joko lisäämällä myönteisiä tai kielteisiä kehä- ja kerrannaisvaikutuksia.

Polkuriippuvuus voi myös taittua ja kääntyä toimintaympäristön muuttumisen, alueellisten toimijoiden ja verkostojen vaikutuksesta.

ALUE- JA VÄESTÖNKEHITYKSEN TILANNE helmikuussa 2024

- **KAUPUNGISTUMINEN JA KAUPUNKISEUTUISTUMINEN** jatkuu koronakriisin aiheuttaman väliaikaisen rytmihäiriön jälkeen: seutuistumisen kolmas aalto käynnissä
- **HARMAA SIIRTYMÄ** etenee, demografinen neloiskierre vaikuttaa kaikkien alueiden kehitykseen sijaintiin ja kokoon katsomatta
- **OSAAJA- JA TYÖVOIMAPULA** vaikuttavat yhä useampaan toimialaan ja alueeseen kasvun pullonkaulana
- **MAAHANMUUTON JA VIERASKIELISTEN** merkitys korostuu alueiden väestödynamiikassa kaikilla alueilla
- **VIHREÄ SIIRTYMÄ** lisää merkittävästi teollisten investointien määrää, mutta alueellisesti hyvin epätasapainoisella tavalla
- **LIIKENTEEN, KOULUTUKSEN JA SIJAINNIN VAHVA KOLMIYHTEYS** toimii edelleen kasvun ja kehityksen katalysaattorina
- **ULKOISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN** ennakoimattomuus, mustat joutsenet – onko vielä valkeita joutsenia?

Julkisyhteisöjen EDP-velka

- Julkisyhteisöjen velka on julkisyhteisöjen sulautettu bruttovelka nimellisarvoisena, ja sitä kutsutaan myös EDP-velaksi (= Excessive Deficit Procedure).
- Siihen luetaan julkisyhteisöjen kansantalouden muilta sektoreilta ja ulkomailta saamat joukkovelkakirjalainat, lyhytaikaiset velkapaperit, lyhyt- ja pitkäaikaiset lainat sekä talletukset. EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisessa raportoinnissa käytetty käsite EDP-velka poikkeaa EKT 2010:stä sekä arvostuksen että kattavuuden osalta. EKT 2010:n mukaisessa rahoitustilinpäädössä rahoitusvarat ja -velat arvostetaan markkina-arvoon, sen sijaan julkisyhteisöjen EDP-velka arvostetaan nimellisarvoon. EKT 2010:n rahoitusvaateista muun muassa johdannaisia, kauppaluottoja ja siirtovelkoja ei huomioida velan kannassa.
- **Koska maan talous – julkinen talous – on ollut ylijäämäinen? 2008. Elintaso – tai sen nousu – on ostettu 15 vuotta velkarahalla.**

HV-alueiden talouden ennakoitu kehitys

Vuotuinen ali/ylijäämä ME	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Vero-%-yks.	Summa 2023-30
Itä-Uusimaan hyvinvointialue	-36	-42	-17	-9	-6	-2	2	1	0,04	-109
Keski-Uusimaan hyvinvointialue	-68	-82	-46	-47	-55	-66	-71	-80	-1,54	-515
Länsi-Uusimaan hyvinvointialue	-109	-104	-1	19	13	-0	-9	-23	-0,16	-214
Vantaa-Keravan hyvinvointialue	-110	-100	-39	-38	-43	-53	-59	-71	-1,02	-512
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	-119	-145	-32	-22	-25	-24	-24	-52	-0,48	-444
Satakunnan hyvinvointialue	-57	-79	-36	-45	-58	-75	-89	-106	-2,39	-544
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	-66	-74	-29	-17	-10	-7	-5	-4	-0,12	-213
Pirkanmaan hyvinvointialue	-136	-126	16	37	46	48	54	53	0,44	-8
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	-45	-58	-6	1	2	7	10	1	0,02	-89
Kymenlaakson hyvinvointialue	-40	-56	-20	-25	-35	-47	-54	-64	-1,89	-341
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	-30	-37	-5	-1	1	0	0	-1	-0,02	-72
Etelä-Savon hyvinvointialue	-51	-64	-35	-38	-46	-56	-61	-70	-2,78	-421
Pohjois-Savon hyvinvointialue	-71	-87	-9	7	14	13	17	17	0,34	-99
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	-23	-33	21	32	40	49	59	57	1,90	202
Keski-Suomen hyvinvointialue	-107	-123	-62	-58	-63	-71	-72	-76	-1,38	-632
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	-50	-67	-20	-20	-23	-30	-33	-42	-1,14	-285
Pohjanmaan hyvinvointialue	-44	-52	-12	-8	-11	-15	-18	-21	-0,56	-181
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	-22	-26	-7	-4	-2	1	3	1	0,11	-54
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	-84	-85	35	75	94	104	113	122	1,43	374
Kainuun hyvinvointialue	-19	-29	-11	-13	-17	-22	-29	-35	-2,55	-175
Lapin hyvinvointialue	-93	-88	-27	-8	3	12	26	30	0,79	-144
Helsinki (sosiaali- ja terveydenhuolto)	30	20	171	199	210	210	229	232	1,23	1 300
Koko maa	-1 351	-1 538	-170	18	29	-24	-9	-132	-2,50	-3 177

Kuntien talous – onko hyvinvointitunne loppu?

Velkatasapaino	Trendijakso 2013-2022				1,302	verohäntä mrd euroa		0,503	takaisin perittävä vos mrd euroa					
Painelaskelma 1000 eur	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Erutus 2030-2023	
Toimintakate	-30 468 070	-31 334 572	-32 396 324	-34 511 564	-14 630 970	-14 977 065	-16 539 525	-17 302 677	-18 077 920	-18 700 551	-19 342 199	-20 003 204	-5 372 234	
Tulovero-% (kuntien ka.)	20,99	21,08	21,14	21,16	8,65	8,52	8,52	8,52	8,52	8,52	8,52	8,52	-0,13	
Tulovero	19 209 281	20 189 463	20 668 982	21 715 542	10 259 388	9 489 713	9 778 711	10 176 676	10 529 707	10 893 972	11 270 045	11 658 192	1 398 804	
Yhteisövero	1 911 489	1 963 944	2 853 236	3 042 834	2 010 224	1 806 929	1 936 024	1 976 567	2 036 039	2 097 120	2 160 034	2 224 835	214 611	
Kiinteistövero	1 871 210	1 749 503	1 972 947	2 095 868	2 214 846	2 323 676	2 364 251	2 405 598	2 447 733	2 490 671	2 534 427	2 579 018	364 172	
Valtionosuus	8 680 546	11 041 854	10 129 142	10 780 168	3 652 707	3 345 435	3 938 670	3 995 687	4 037 360	4 354 879	4 443 527	4 530 173	877 467	
Verorahoitus	31 672 526	34 944 764	35 624 307	37 634 412	18 137 165	16 965 753	18 017 656	18 554 528	19 050 839	19 836 642	20 408 033	20 992 218	2 855 053	
Rahoitus	554 053	464 851	572 030	335 913	335 372	160 102	27 469	-8 276	-38 854	-69 781	-99 858	-131 660	-467 033	
Vuosikate	1 758 509	4 075 043	3 800 056	3 458 761	3 841 567	2 148 790	1 505 600	1 243 575	934 064	1 066 310	965 975	857 354	-2 984 213	
Negatiivisia kpl	65	2	7	12	8	51	94	129	150	151	159	168	160	
Negatiiviset yht.	-91 919	-3 396	-2 209	-10 668	-4 894	-41 960	-146 939	-239 574	-374 929	-378 414	-461 996	-556 281	-551 386	
Poistot	2 314 015	2 405 727	2 415 532	2 460 507	2 417 624	2 541 213	2 562 830	2 618 911	2 617 867	2 616 245	2 615 147	2 614 367	196 743	
Tulos	-129 990	1 574 081	1 390 050	1 124 234	1 630 314	-352 340	-1 006 525	-1 375 336	-1 683 803	-1 549 936	-1 649 172	-1 757 013	-3 387 327	
Nettoinvestoinnit	2 746 761	3 332 855	2 865 871	2 078 615	4 266 871	4 328 056	3 970 459	2 599 345	2 609 415	2 613 643	2 617 498	2 620 920	-1 645 952	
Lainakanta	18 485 765	19 116 167	19 188 221	18 741 750	19 251 143	21 636 081	24 272 819	26 068 650	28 154 508	30 034 525	32 033 063	34 163 413	14 912 269	
Antolainasaamiset	5 723 067	5 695 345	5 847 905	6 304 756	6 178 661	6 055 088	5 933 986	5 815 307	5 699 000	5 585 020	5 473 320	5 363 854	-814 808	
Rahavarat	5 061 051	6 450 196	3 279 987	3 389 339	3 394 583	3 400 222	3 409 910	3 442 395	3 484 534	3 530 604	3 583 634	3 637 420	242 836	
Taseen jäämä	11 091 638	12 585 061	13 870 416	14 932 979	16 563 294	16 210 954	15 204 429	13 829 093	12 145 290	10 595 354	8 946 182	7 189 169	-9 374 124	
Negatiivisia kpl	57	27	13	17	15	36	58	87	117	141	174	184	169	
Negatiiviset yht.	-251 738	-85 941	-73 266	-88 793	-41 077	-174 727	-462 333	-999 555	-1 920 665	-3 016 078	-4 373 807	-5 956 977	-5 915 900	
Asukasluku	5 514 910	5 523 069	5 537 069	5 552 593	5 559 711	5 566 346	5 572 466	5 577 936	5 582 818	5 586 929	5 590 376	5 593 090	33 379	
Tulovero-% (kuntien ka.)	20,99	21,08	21,14	21,16	8,65	9,08	9,68	10,17	10,54	10,65	10,79	10,92	2,28	

Kirkon tilanne

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Vuosikate koko maassa milj. eur	134	85	142	156	205	108	179	193	201	220	237	247	257	267
Vuosikate negatiivinen (n=245)	24	31	22	6	5	18	15	16	21	24	27	28	29	38
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Seurakuntien toimintakate	-815	-821	-822	-788	-799	-832	-868	-867	-864	-864	-866	-868	-871	-873
Muutos-%	-2,5 %	0,7 %	0,2 %	-4,1 %	1,4 %	4,0 %	4,4 %	-0,1 %	-0,4 %	-0,1 %	0,2 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %
Seurakuntien toimintakate eur/jä	-209	-214	-217	-211	-217	-230	-243	-247	-250	-253	-258	-262	-267	-271
Seurakuntien verotulo	885	870	885	900	912	928	1 034	1 047	1 061	1 079	1 097	1 109	1 121	1 133
Erotus	70	49	63	111	112	97	165	180	197	215	231	241	250	259

Vuotuinen nousu					2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Keskusrahaston toimintakate ME	-44,3	-44,7	-46,9	-49,3	-50,53	-51,79	-53,09	-54,41
Rahoituserät ME	1,50	1,20	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Rahoitustarve ME	-42,75	-43,51	-45,95	-48,30	-49,53	-50,79	-52,09	-53,41
Keskusrahastomaksut ME	42,56	43,33	48,93	49,57	50,27	51,15	52,04	52,64
Erotus ME	-0,19	-0,19	2,98	1,28	0,74	0,36	-0,05	-0,77
Vuosikate koko maassa yhteensä	193	201	220	237	247	257	267	278
Negatiiviset vuositetet seurakun	15	16	21	24	27	28	29	38

Niin. Väestö ja talous.

Aluekehityksen aiheita - organisoituminen

- Miksi alueellista yhteistyötä?
- Kuntayhtymät, kuntainliitot
- Yhteistyöelimet – Kapinet, Tampereen kaupunkiseutu, Kuuma-kunnat
- Yhteistoiminta-alueet
- Isäntäkunta – vastuukuntamallit – Viitaunioni yms – Pirkanmaan jätehuolto, TE-uudistus
- Yhteistyö palveluissa, jaettu resurssi
- Yhteiset (alueelliset) osakeyhtiöt – kehitysyritykset, sähköyritykset
- – alueelliset Inhouse-toimijat – kuntien ja yksityisen osakeyhtiö,
- Valtion määräämät esimerkiksi maakuntaliitto
- Valtakunnalliset yhteistyömallit – esimerkiksi Kuntaliitto ja Kuntahankinnat, valtakunnalliset Inhouse-toimijat

- → Kuntaliitokset
- → Kahden kunnan, useamman kunnan
- → Hyvinvointialueet

- Kunnan ohjausvoima yhteistyöelimeen
- Koska ollaan kuitenkin itsenäisiä... ollaan kavereita niin kauan, mitä oma etu pitää hyvänä
- Isot egot – viranhaltijajohto - puolueet
- Alueelle hakeutuu joku mielenkiintoinen toimija

- Mikä jää? Kunta – jossain muodossa, joku alue – jossain muodossa, valtio